

Казахстан та Узбекистан допомагають росіянам виробляти порох

Читати ще порохом

Казахстан та Узбекистан допомагають росіянам виробляти порох

У так званих нульових роках світової ЗМІ обурювалися систематичним використанням дитячої праці під час збору врожаю бавовни в Узбекистані. За п'яторо десятиліття ця практика вдалося викоринити, після чого, здавалося б, усі забули про таку галузь сільського господарства і навіть про країну.

Проте наприкінці 2023 року бавовняна галузь знову нагадала про себе. Новий скандал виник через співпрацю узбекистанських та казахстанських експортерів з підсанкційними російськими заводами, що виготовляють вибухові речовини для зброї. Тамтешні компанії допомагають Кремлю вести війну проти України.

Офіційно щодо російсько-української війни Казахстан та Узбекистан зберігають нейтралітет, але статистика свідчить про іншу позицію. Після 24 лютого 2022 року ці країни значно збільшили експорт в РФ бавовняної целюлози та виготовленої з неї нітроцелюлози — ключових компонентів для виготовлення вибухівки та пороху.

За даними Проєкту з розслідування корупції та організованої злочинності (OCCRP, Vlast та iStories, 98% бавовняної целюлози РФ отримує з Казахстану та Узбекистану. Останній посідає четверте місце у світі за обсягами її експорту.

"Нейтральні" позиції

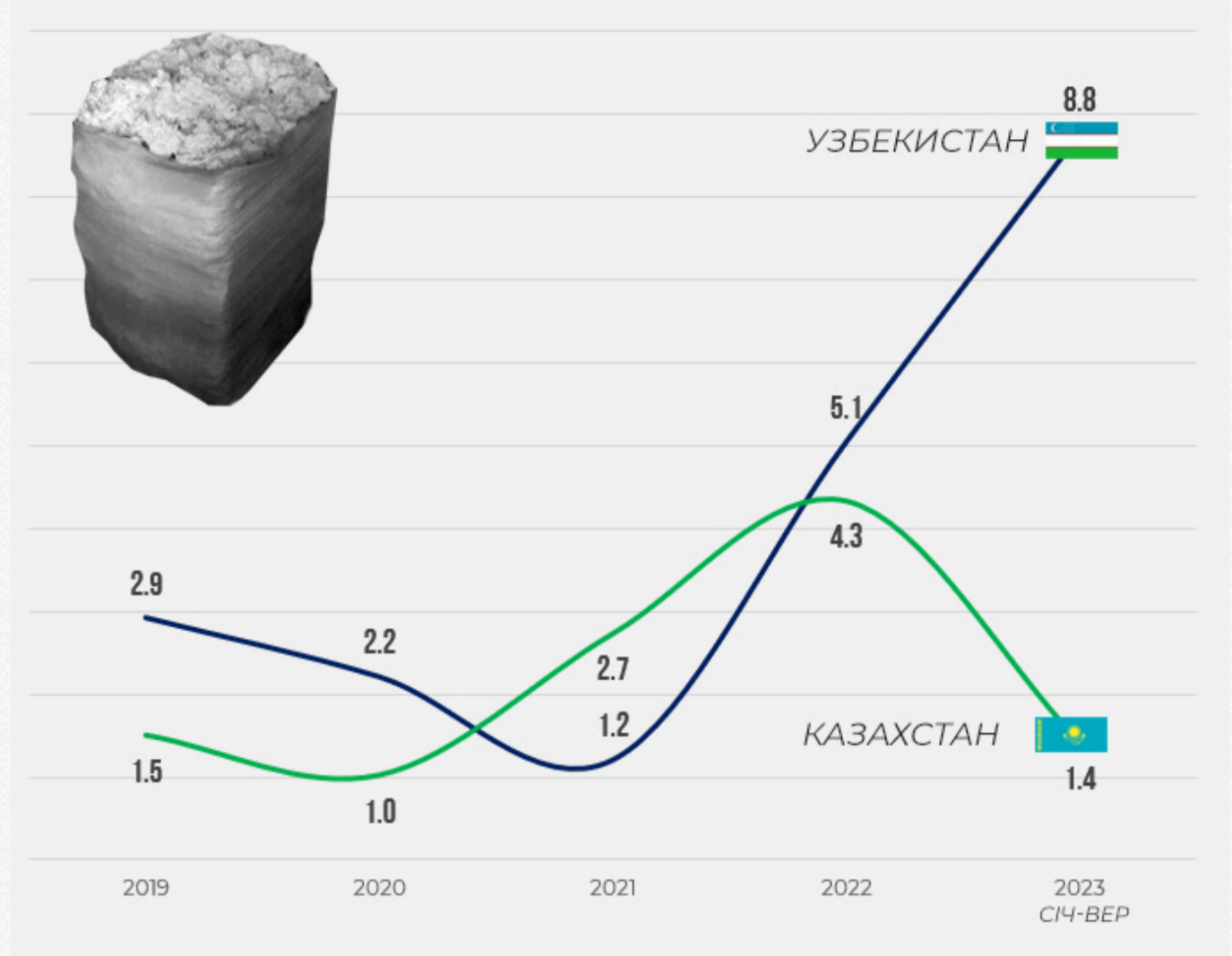
Попри офіційно нейтральну позицію, Казахстан та Узбекистан підтримали санкційні рішення Вашингтона та Брюсселя щодо співпраці з російськими компаніями, залученими до війни проти України. Ба більше, їхні представники пообіцяли США та ЄС допомогати в боротьбі з порушниками санкцій.

Проте замість цього уряди обох країн намагалися обійти запроваджені проти РФ обмеження і допомогали Кремлю отримувати сировину для виготовлення пороху та вибухівки. Темпи зростання обсягів цієї допомоги вражають.

За даними зовнішньоторговельної бази даних ООН (UN Comtrade), у 2021 році Казахстан та Узбекистан відвантажили в РФ бавовняної целюлози на 4 млн дол. У 2022-му, першому році великої війни, ця цифра зростає на 150% до 10 млн дол. За дев'ять місяців 2023 року лише Узбекистан експортував в РФ бавовни та целюлози на 9 млн дол, тобто річний обсяг може бути більшим на чверть.

СКІЛЬКИ РОСІЯНИ ВИТРАЧАЛИ НА ЗАКУПІВЛЮ БАВОВНЯНОЇ ЦЕЛЮЛОЗИ В УЗБЕКИСТАНІ ТА КАЗАХСТАНІ?

МЛН ДОЛАРІВ

Джерело: база даних ООН Comtrade

Виробництво пороху та вибухівки для РФ завжди мало велике значення. Особливо заострили це питання під час війни. Щойно Росія починає втрачати артилерійський потенціал, вона втрачає і захоплені території, тому за можливість мати перевагу в снарядях країна-агресор готова платити будь-яку ціну.

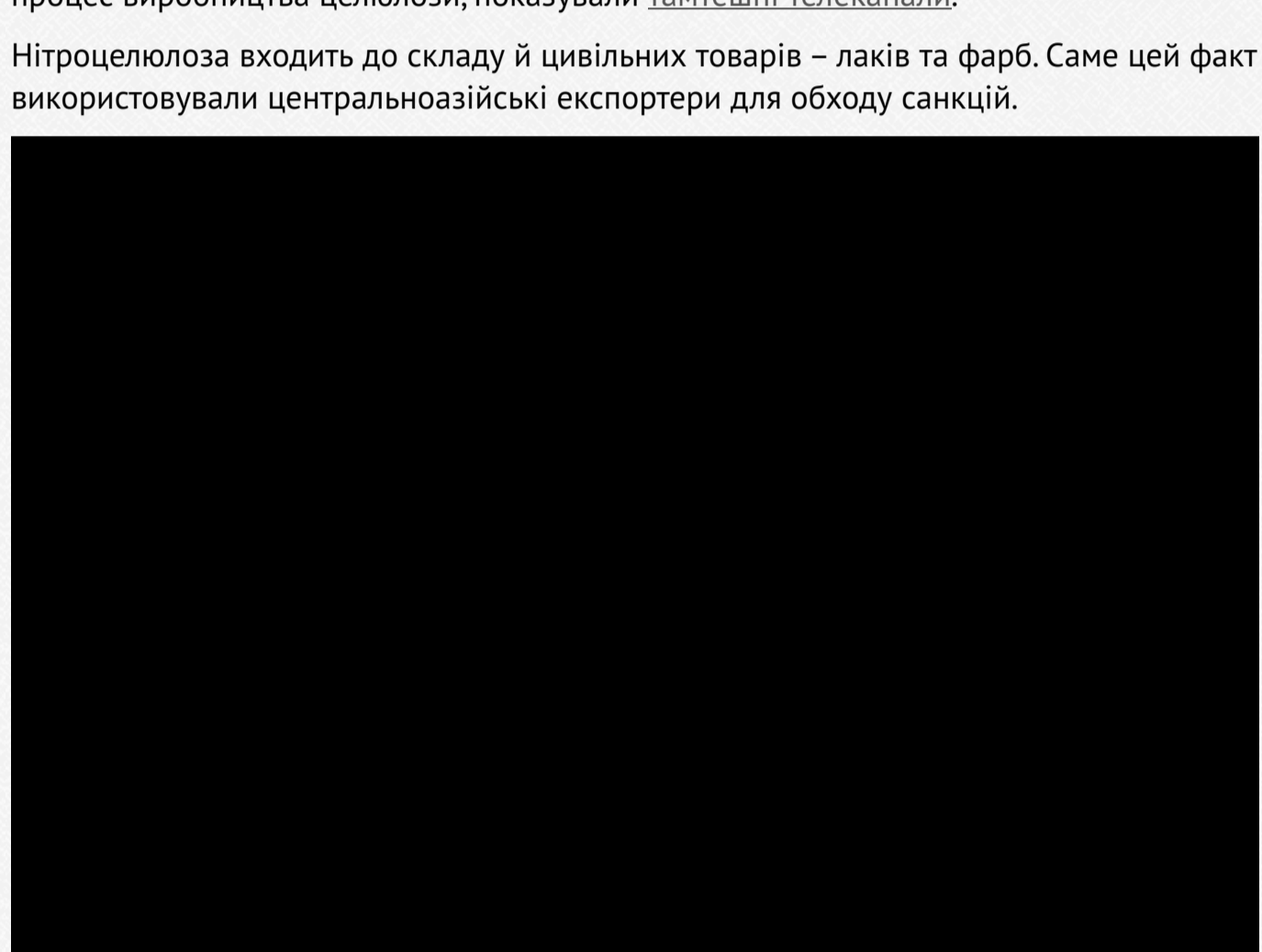
Проблема Москви в тому, що обсяги вирощуваної в РФ бавовни не вистачало для задоволення потреб оборонної промисловості навіть у мирний час, а з початком вторгнення в Україну запит на цю сировину кратно зріс. При цьому більшість каналів експорту такого товару виявилася недоступною через санкції.

Постачання з Узбекистану і Казахстану матеріалів на російські військові заводи налагоджені з радянських часів. Проте не у випадку з країнами Центральної Азії. Ідея залучити до імпорту Узбекистан і Казахстан не нова, оскільки постачання цими державами матеріалів на російські військові заводи налагоджені з радянських часів.

Бавовна є головним компонентом для виробництва нітроцелюлози, яку використовують для виготовлення бездимного пороху. Як у Казахстані відбувається процес виробництва целюлози, показували [тамтешні телеканали](#).

Нітроцелюлоза є складовою частиною цивільних товарів — лаків та фарб. Саме цей факт використовували центральноазійські експортери для обходу санкцій.

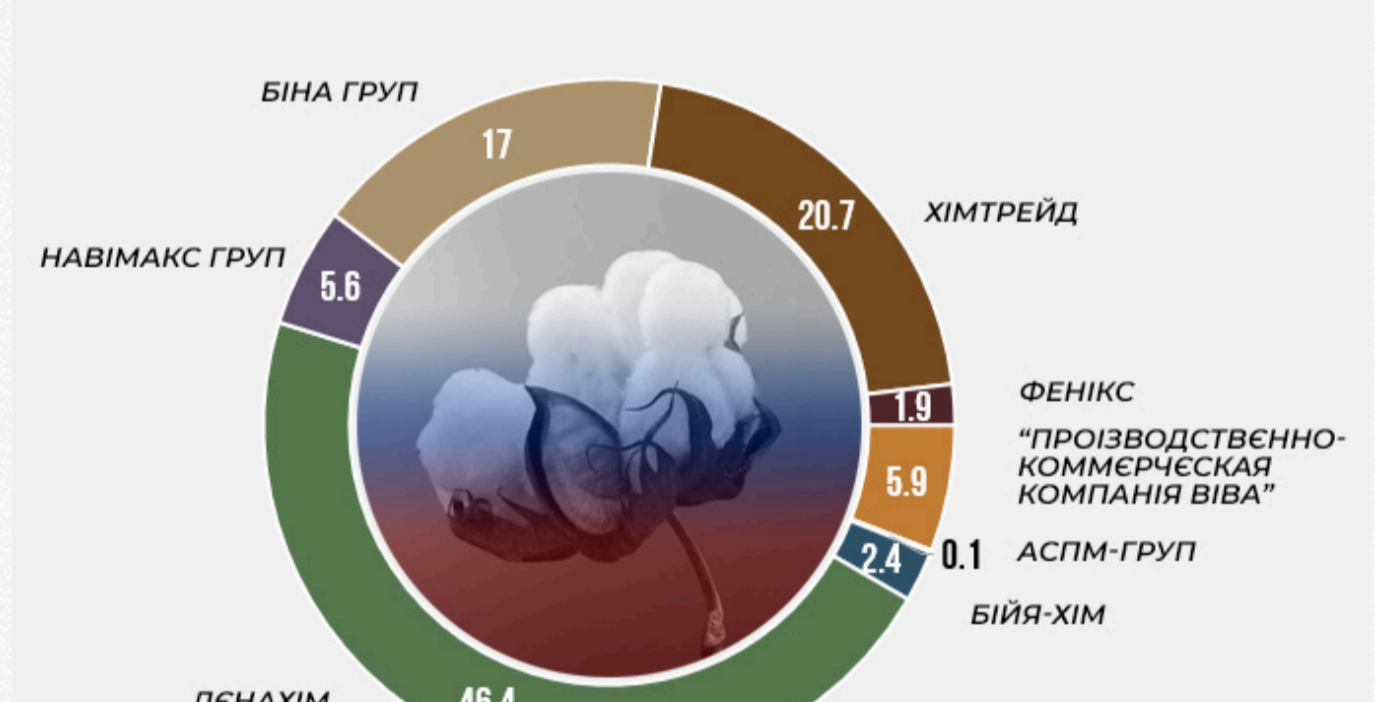
Тільки в червні 2023 року Євросоюз [промажував](#) бавовну як таку, що підлягає експортному контролю через її потенційне застосування у військових цілях. Схоже, цей контроль деякі країни здійснюють несумлінно.

Як бавовна потрапляє в РФ

Більшість бавовняної целюлози в Казахстані та Узбекистані скуповували місцеві приватні компанії-імпортери. Згодом вони, через російських посередників, продавали її підсанкційним державним заводам в РФ, що виробляють вибухівку.

Аналіз угоди показує, що як мінімум два узбекистанські експортери працювали з підприємствами російського ВПК. Документи Федеральної податкової служби РФ підтверджують, що прийнятні три російські компанії — "Біна група", "Хімтрейд" і "Ленахім" — продавали імпортовану бавовняну целюлозу військовим заводам у Росії.

ЧАСТИКА НА РИНКУ ІМПОРТУ БАВОВНИ У РОСІЇ З СІЧНЯ ПО ВЕРЕСЕНЬ 2023

Одним з основних їхніх постачальників був узбекистанський Ферганський хімічний завод, власниками якого є росіяни Михайло Глухов і Рустам Муминов. За даними компанії ImportGenius, у 2022-2023 роках завод постачав сировину не тільки посередникам в РФ, а й пороховим заводам у Казані та Пермі на 2,2 млн дол.

Відомо і про великого узбекистанського експортера Raw Materials Cellulose, що співпрацює з виробниками пороху, зокрема в РФ. У 2022 році ця компанія здійснила 14 прямих поставок на Тамбовський пороховий завод майже на пів мільйона доларів. У 2023 році обсяг її експорту зріс до 2,6 млн дол.

В експорті бавовняної целюлози до ВПК Росії також підозрюються інші узбекистанські компанії. Серед них — LLC Baxtekstfarm, LLC Fargona is Good, JV LLC Akaltin Logistics Center by Order Omega Logistics DWC LLC, LLC Kubat Impex, S3 LLC Akaltin Logistics Center by Order Omega Sonix Trade FZ LLC.

ЧАСТИКА НА РИНКУ ЕКСПОРТУ БАВОВНИ З УЗБЕКИСТАНУ ДО РФ З СІЧНЯ ПО ВЕРЕСЕНЬ 2023

Більшість експортерів з Казахстану та Узбекистану відмовилися від коментарів. У двох компаніях заявили, що російські підприємства використовують їхню продукцію для виробництва лаків та фарб, а не пороху. У МЗС, Мінторгівлі та Мінпромисловості Казахстану відповіли однаково: постачання бавовняної целюлози на російські порохові заводи не входить до їхньої компетенції.

Річ у тім, що бавовняна целюлоза в Казахстані не підлягає експортному контролю. Тобто брати на себе відповідальність за експорт компонентів для вибухівки охочим у країні нема, хоча 46% цього товару у 2022 році росіяни отримали саме від казахів. МЗС Узбекистану запити щодо ситуації проігнорувало.

Кому постачають бавовну

Російська компанія "Ленахім" підтвердила OCCRP закупівлю бавовняної целюлози з Ферганського хімічного заводу та Raw Materials Cellulose і перепродаж її російським підприємствам. Проте її представники заявили, що не володіють інформацією, як саме останні використовують придбану сировину.

Відстежити її кінцеве використання складно. Після початку великої війни порохові заводи РФ припинили публікувати дані щодо закупівель та звітів про виробництво, посилаючись на державну таємницю. Проте аналіз договорів, підписаних до лютого 2022 року та неведомі після вторгнення в Україну, дозволяє зробити висновки щодо закупівлі целюлозної сировини саме для оборонних цілей.

За даними OCCRP, є річний договір від 2021 року про закупівлю Пермським пороховим заводом у Ферганського хімічного заводу бавовняної целюлози для виробництва балістичної (компонент бездимного пороху та ракетного пального).

Представники узбекистанського заводу переконували OCCRP, що їхня целюлоза підходить лише для виробництва нітролаків. Прямі контакти з пороховими заводами Росії на заводі заперечують, посилаючись на суворий контроль з боку уряду та банків Узбекистану в контексті можливих санкцій.

У Казахстані повноцінний виробник бавовняної целюлози — компанія "Хлопкором". Судячи з низки угод, її продукція з 2022 року теж потрапляла до виробників пороху в РФ. Є контракти на постачання сировини на Казанський пороховий завод з Казахстану до 2026 року, на Алексінський хімікомбінат (теж виробляє порох) — до 2024 року. Хто є основними отримувачами целюлозної бавовни в РФ?

Казанський пороховий завод — стратегічне оборонно-промислове підприємство, що виробляє порох та заряди для стрілецького, авіаційного, морського, артилерійського, танкового озброєння і систем ближнього бою. Після початку великої війни завод збільшив випуск нітратів целюлози та пороху.

Щорічно підприємство виготовляє майже 70% усього загальноросійського обсягу пороху та снарядів. Перебуває під санкціями США та України.

Тамбовський пороховий завод — об'єктом промислового підприємства з виробництва боєприпасів та спецхімії. Продукує пірохислиний порох та металні заряди для стрілецького, авіаційного, морського, артилерійського, танкового озброєння всіх калібрів, яке використовують сухопутні війська, авіація та флот.

Є основним постачальником броньованих підкалібрних снарядів для танків. Відомо про плани заводу збільшити до 2025 року кількість працівників удвічі до майже 5 тис осіб. Перебуває під санкціями США та України.

Пермський пороховий завод — підприємство, залучене до виробництва міжконтинентальних балістичних ракет "Тополь-М", Булава" та до ПТРК "Корнет". Виготовляє заряди до реактивних систем залпового вогню "Град" та "Смерч", комплекси ПТО, заряди до двигунів підвісних ракет класу "повітря-повітря", стартово-розгінні ступені крилатих ракет морського базування, протикорабельних систем класу "повітря-поверхня". Перебуває під санкціями України.

Замість висновку

На відміну від ілюзованих країн, які приєдналися до санкцій проти Росії, Казахстан та Узбекистан допомагають країні-агресору вбивати українців. Схеми відрацьована: казахстанські та узбекистанські заводи виробляють нітроцелюлозу, її купують в РФ підставні фірми начебто для виробництва лаків і передають російським пороховим заводам, які перетворюють її на вибухівку.

Ланцюг може бути довшим. За даними ресурсу ExportGenius, узбекистанська компанія LLC Raw Materials Cellulose з 1 вересня 2022 року по 31 серпня 2023 року поставила бавовняної целюлози на 206,6 тис. дол. Іранській фірмі Benolmellai Pardisan gshargh, що випускає вибухові речовини і продає їх в РФ.

Під час дослідження матеріалів щодо експорту бавовни в РФ також з'ясувалося, що китайська компанія Hubei Jintianjiang Refined Cotton ср. Ltd. постачала целюлозу на Казанський пороховий завод. Імовірно, вона також "не знає", на що саме виготовляється целюлозна бавовна в місці, де виготовляють лише порох.

Фактивець з експортного контролю Центру імені Джеймса Ларіна Ерік Вудс вважає, що через використання таких схем тисачі тонни центральноазійської бавовни будуть перетворюватися на порох для вбивства українців.

Розв'язання цієї проблеми вимагає не тільки залучення санкційних регуляторів, а й уваги українських дипломатів. Вони мають переконати представників Казахстану та Узбекистану в необхідності ретельного контролю експорту бавовняної продукції та недопустимості співпраці з державо-терористом, особливо в контексті створення інструментів ведення злочинної війни.

Теги: [Алексейский завод](#) [Хлопкором](#) [Ферганський хімічний завод](#) [Raw Materials Cellulose](#) [Муминов Рустам](#) [Ленахім](#) [МЗС](#) [Мінторгівлі](#) [Мінпромисловості](#) [Казанський пороховий завод](#) [Пермський пороховий завод](#) [Казанський пороховий завод](#) [Корет](#) [Узбекистан](#) [Казахстан](#)

Олексій Дем'яненко
РЕДАКТОР СТРИЖКИ НОВИНИ

10 січня 2024 г., 12:14 | Переглядає: 4804 | Коментарі: 0

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

коментарів powered by Disqus

Важливі новини

19.05.2024

Мільярди на крові під маскою відкритості як власник "Трумвек" Володимир Литвин потрапляє в топку #Аваков #Шварц #СБ

Розшукуваний бізнесмен Борис Ушаков через кіпрсько-іспанський ландшафт... #РЖД #Кіпр #Кіпр

ЯК ОБІЙТИ БЛОКУВАННЯ ЦЕНЗУРА І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини

22:36 Росія розпочала експорт війни: у Маті вперше збили російський ескадролец

22:10 ЗАС два місяці живитися лише однією лішкою: МАГАТЕ просить про локальне перемир'я для ремонту

22:04 Апеляційні суди затримали в силі 12-річні вирок двом гвалтівникам неповнолітніх на Кіровоградщині та Дніпропетровщині

21:58 Мадяр: Угорщина відхилила намір вийти з Міжнародного кримінального суду

21:52 Ужк показав рекордну вагу в кар'єрі перед боєм з Верховеном у Єгипті

Підпишіться на наш канал в Telegram. Оперативно про головне

21:46 Нові правила бронювання опублікують до кінця травня, а влітку переглянуть статус усіх компаній — Соболь

21:40 Намагаючись привласнити майно на 7 мільйонів гривень у Запоріжжі викрили крадіжку з підобривним заповном

21:34 Україна та Угорщина провели перший раунд шестигодичних консультацій перед зустріччю лідерів

21:28 Трамп підтверив відставку глави надрозвідки США Габбард і назвав причину

21:22 Франція приєднається до Британії та Німеччини у розробці далекобійних ракет проти РФ, — FT

21:17 Bloomberg: Статки Ілона Маска сягнули рекордних 722 мільярдів доларів

21:11 Угорщина відновила заборону на імпорту української агропродукції після законодавчої помилки

21:05 Схеми на мільйон: київський суд штрафнував пенсіонера за незаконний експорт дуба до Туреччини

20:58 Трамп скасував рішення глави Пенсильванії відправити до Польщі 5 тисяч військових, — WSJ

20:53 Від початку року Сили оборони збільшили 590 квадратних кілометрів території, — Зеленський

20:47 Тільки повноправне членство: Сибія відрегував на ідею Мерца щодо нового формату відносин України з ЄС

20:41 Експертів Франції Габріель Атталь оголосив про участь у президентських виборах 2027 року

20:35 Кабінет новона призначеного керівника: мінімальну зарплату підвищать до 26 тисяч гривень

20:29 В Ірленді блискавка влучила в електростанцію

20:23 У Хмельницькому поліцейські жорстоко скрутили ветерана через питання "Чому не на фронті?"

20:20 Голова Національного розвідки США Тупіс Габбард подав у відставку, — Fox News

20:12 Пляги для Китаю на 27 мільярдів: як безпечні посилки винявають кошти з українського бюджету

Теги новин

Війна

COVID-19 агресія Росії Атака Війна

Война вСУ вторгнення Динаміч Трени Даббас дтп Зеленський ЗСУ КИЕВ Київ коронавірус Корупція

Напад Росії на Україну

Нападення Росії на Україну окупація окупація Порохово Путін Росія

Росія вСУ США Україна Україна МП Збройні сили України

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

Так, повністю зможе
 Частково зможе, але не відразу
 Ні, не зможе
 Це залежить від дій інших сторін
 Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування
Показати всі опитування на сайті